

hudobný život

ROČNÍK LIV

5
2022

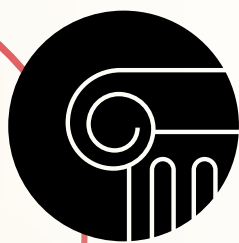
2,50 €

hudobné **entrum**
MUSIC CENTRE SLOVAKIA

Rozhovory: José Cura, Eugen Prochác, František Báleš / **História:** Objavená Pohrebná pieseň I. Stravinského / **V novej krajine:** Carlie Brooke Bigelow / **Seriál:** Hudba v časoch neslobody

Opera SND – nezodpovedané otázky
Eugen Prochác
koncerty, recenzie

Pro musica nostra Thursoviensi

IV. ročník

10. 6. 2022 | piatok | 18:00

ORLOVÉ

Nádvorie Kaštiela
Gino Park Palace
ŠTÁTNY KOMORNÝ ORCHESTER ŽILINA
LUCIUS HEMER *dirigent*
LUCA GIOVANNINI *violončelo*
WAGNER, HAYDN, MOZART

11. 6. 2022 | sobota | 18:00

BYTČA

Synagoga
KOMORNÝ SÚBOR STARCK COMPAGNAY
TOMASZ ŚLUSARCZYK *trúbka*
MICHAL TYRAŃSKI *trúbka*
ZBIGNIEW PILCH *husle*
RADOSŁAW KAMIENIARZ *husle*
DYMISTR OLSZEWSKI *viola*
BARTOSZ KOKOSZA *violončelo*
MAREK TOPOROWSKI *čembalo*
Tromba Gloriosa, Splendor Musicae
Austriae et Bohemiae
VEJVANOVSKÝ, BIBER, MIELCZEWSKI, RITTNER,
SCHMELZER, ALBRICI

12. 6. 2022 | nedeľa | 18:00

GBELANY

Château
CZECH BRASS
MAREK ZVOLÁNEK *trúbka*
MARTIN PAVLUŠ, ONDŘEJ JURČEKA *trúbky*
LUKÁŠ MOŤKA, STANISLAV PENK *trombóny*
PAVEL DEBEF *bastrombón*
KAREL MALIMÁNEK *tuba*
CHARPENTIER / PENK, VEJVANOVSKÝ / HUGO,
J. S. BACH / KOPTA, J. S. BACH / GEMROT, HÄNDEL
/ MOŤKA, MOZART / KOPTA, ČAJKOVSKIJ /
MOŤKA, VERDI / KOPTA, RODRIGO / HLOUCAL,
BIZET / KOPTA

13. 6. 2022 | pondelok | 18:00

KYSUCKÉ NOVÉ MESTO

Rímsko-katolícky kostol
Nepoškvrnenia Panny Márie
CAMERATA JANÁČEK
PAVEL DOLEŽAL *umelecký vedúci*
ŠÁRKA ADAMÍKOVÁ *flauta*
GUSTÁV BELÁČEK *basbarytón*
JIRÍ HAVRLANT *čembalo*
SUCHOŇ, PODEŠVA, SZURMANOVÁ, JANÁČEK

14. 6. 2022 | utorok | 18:00

ŽILINA-TRNOVÉ

Rímsko-katolícky kostol
sv. Juraja
SPECTRUM QUARTET
JÁN KRÚŽLIAK ML. *I. husle*
MIROSLAV VILHAN II. *husle*
PETER DVORSKÝ *viola*
BRANISLAV BIELIK *violončelo*
SUCHOŇ, ZELJENKA, SLOBODA, ALBRECHT

16. 6. 2022 | štvrtok | 18:00

BUDATÍN

Kaplnka hradu
KOMORNÝ SÚBOR LE NUOVE MUSICHE
RICHARD ZÁVADA *lutna, baroková gitara, teorba*
VLADIMÍR TŘEBICKÝ *perkusie*
MAREK KUBÁT *baroková gitara, arcilutna*
ANONYM, ROBINSON, PILKINGTON, JOHNSON,
CALVI, KAPSPERGER, KUBÁT, DE MURCIA, SANZ

17. 6. 2022 | piatok | 19:00

ČADCA

Rímsko-katolícky kostol
sv. Bartolomeja
MÁRIA TAJTÁKOVÁ *soprán*
EVA GARAJOVÁ *mezzosoprán*
MARIAN LAPŠANSKÝ *klavír*
DVOŘÁK

18. 6. 2022 | sobota | 18:00

RAJEC

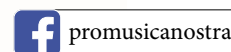
Rímsko-katolícky kostol
sv. Ladislava
BRATISLAVSKÝ CHLAPČENSKÝ ZBOR
MAGDALÉNA ROVNÁKOVÁ *dirigent*
GABRIEL ROVNÁK ML. *dirigent*
DANA HAJÓSSY *organ / klavír*
ANONYM, GREGORIÁNSKY CHORÁL, KROUPA,
POULENC, DVOŘÁK, HAYDN, DELIBES,
SCHUBERT, FRANCK, MOZART, CARTER,
RUTTER, AFRO-AMERICKÉ SPIRITUÁLY,
JENKINS, BODOROVÁ, KRČEK,
GRÄFFINGER, SUCHOŇ

**Festival sa koná pod záštitou
predsedníčky Žilinského
samosprávneho kraja Eriky Jurinovej**

Predpredaj vstupeniok: www.ticketportal.sk
Hotel Gino Park Palace Orlové: +421 42 4459 600
Dom kultúry Bytča: +421 41 5932 486
Château Gbelany: +421 41 4204 141
a hodinu pred koncertom v mieste jeho konania

Zmena programu a účinkujúcich vyhradená!

**Všetky podujatia sa realizujú v súlade s aktuálnymi pandemickými opatreniami
Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky**

ORGANIZÁTORI

S FINANČNÝM PRÍSPĚVKOM

PARTNER

MEDIÁLNI PARTNERI

„Aký zmysel má naša práca v čase vojny? ...treba robiť ďalej ako najlepšie vieme, to, čo sme robili doteraz? ...lebo to je prejavom lepšieho a vznešenejšieho v človeku...“ pýta sa vo svojej úvahe muzikológ a riaditeľ Hudobného centra **Igor Valentovič**. Azda. Dúfajme...

Reflexie koncertov, nahrávok, rozhovory, glosy, témy z hudobnej histórie, texty výsostne o hudbe, ale aj s jej presahmi do iných oblastí, polemika... To všetko je májové vydanie Hudobného života.

Asi mnohí vnímajú **turbulencie v Opere SND**, ktorá už zaujíma novinárov naprieč mediálnym spektrom – verejnoprávnymi médiami počnúc a bulvárnymi končiac. Veríme, že v mozaike rôznych spracovaní zaujme aj náš odborný pohľad. Tému sme sa venovali v minulom čísle rozhovorom s riaditeľom opery Luborom Cukrom. Pokračovali sme zaslaním otázok generálnemu riaditeľovi SND Matejovi Drličkovi. Napriek prísľubu sme sa odpovedí do našej uzávierky nedočkali. K téme prináša analytický materiál Robert Bayer.

V bratislavskej kaviarni sa zišli dvaja violončelisti – v uvoľnenej muzikantskej debata spovedal Ján Slávik **Eugena Procháca**, ktorý už má tak trochu dôvod na bilancovanie svojej plodnej umeleckej i organizátorskej kariéry.

Momentálne najrelevantnejšie hudobné ocenenia – verejnoprávne Rádionoviny – si všimli aj inšpiratívny vklad **Františka Báľeša** nielen k Hviezdoslavovej storočnici ale aj do problematiky zhudobňovania slovenskej poézie vôbec. Chatovala s ním Jana Dekánková.

O vzrušení, po ktorom prahne každý hudobný historik – objavení nového či strateného diela – sa dozvedáme z textu Martiny Kamenskej. V hlavnej úlohe: **Pohrebná pieseň Igora Stravinského**.

Soňa Jeseničová sa medzičasom pustila do seriálu **Hudba v časoch neslobody**, ktorý prináša aj v dnešnej dobe veľmi aktuálne konotácie. V tomto čísle sleduje autorka silu angažovanej propagandistickej piesne.

Medzi jubilantmi, ktorých si všímame v tomto čísle, je aj pani **Terézia Ursínyová**, s Hudobným životom spätá od jeho úplných začiatkov – ako autorka, redaktorka a prvá zástupkyňa šéfredaktora. Gratulujeme a ďakujeme!

Je toho viac, napríklad pokračovanie poviedok na hudobné motívy – a na objednávku Hudobného života – od **Vandy Rozenbergovej**, opätovnej finalistky literárnej ceny Anasoft litera.

Robme ďalej ako najlepšie vieme...

Andrea Serečinová

Koncerty, spravodajstvo

- 2 **ŠKO Žilina** L. Dohnalová
- 3 **Ensemble Ricercata, A. Demoč** J. Goč
- 4 **Jarné Konvergenzie** K. Gotthardt
- 6 **SFZ ako súčasť exkluzívnej zostavy** A. Serečinová
- 7 **V žiari monitorov V** T. Horkay
- 8 **Rok so Sphérou** A. Serečinová
- 9 **Viedeň: Tristan a Izolda** D. Ševčík
- 10 **T. Ursínyová – dáma pevných zásad...** M. Mojžišová
- 11 **J. Blaho: Namiesto blahoprajného medailónu** M. Mojžišová
- 12 **K nedožitej osemdesiatke E. Hahnovej – Z organového kokpitu** S. Tichý – M. Melcová
- 13 **Inter arma...** I. Valentovič

Téma

- 14 **O divadle bez diváka a nezodpovedaných otázkach** R. Bayer

Rozhovor

- 16 **Na violončelách ma priťahuje farebnosť (E. Prochác)** J. Slávik
- 24 **S José Curou...** M. Jůzová

Na chate

- 20 **J. Dekánková a F. Báľeš**

V novej krajine

- 23 **C. B. Bigelow** J. Dekánková

História

- 26 **106 taktov na ceste k revolúcii v hudobných dejinách** M. Kamenská

Auris interna

- 29 **Antropológia kultúrneho antagonizmu** J. Filip

Seriál

- 30 **Indoktrinácia piesňou** S. Jeseničová

Recenzie CD

- 34 **Poviedka**
- 40 **Ruky** V. Rozenbergová

8. mája **vymenovala prezidentka Slovenskej republiky** Zuzana Čaputová operného speváka **Sergeja Kopčáka**. Dlhoročný sólista Opery SND účinkoval na viacerých významných operných scénach: v Covent Garden, v La Scala, bol stálym hosťujúcim sólistom Metropolitnej opery v New Yorku. V jeho koncertnom repertoári bola výrazne zastúpená tvorba 20. storočia, premiérovu uviedol a nahral rad diel slovenských skladateľov. Prezidentka udelila Sergejovi Kopčákovi **Rad Ľudovíta Štúra II. triedy za mimoriadne šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí**.

(red)

Mesačník **Hudobný život**/máj 2022 vychádza v **Hudobnom centre**, Michalská 10, 815 36 Bratislava, IČO 00 164 836
Zapísané v zozname periodické tlačie MK SR pod ev. číslom EV 3605/09
Redakcia: Šéfredaktorka: Andrea Serečinová (kontakt: andrea.serecinova@hc.sk, +421 220470420, 0905 643926), redaktori: Robert Kolář (robert.kolar@hc.sk), Jana Dekánková (jana.dekankova@hc.sk).
Externá redakčná spolupráca: Robert Bayer (robert.bayer@hc.sk)
Jazykové redaktorky: Zuzana Studená, Eva Planková
Výtvarná spolupráca: Róbert Szegény

Distribúcia a marketing: Patrik Sabo (tel: +421 220470460, fax: +421 220470421, distribucia@hc.sk) • **Adresa redakcie:** Michalská 10, 815 36 Bratislava 1, www.hc.sk/hudobny-zivot/ • **Grafický návrh:** Róbert Szegény, Peter Beňo • **Tlač:** ULTRA PRINT, s. r. o., Bratislava • **Rozširuje:** Slovenská pošta, a. s., Mediaprint-Kapa a súkromní distributéri • **Objednávky na predplatné** prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty, alebo e-mail: predplatne@slposta.sk • **Objednávky do zahraničia** vybavuje Slovenská pošta, a. s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, P.O.BOX 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranicna.tlac@slposta.sk • Objednávky na predplatné prijíma aj redakcia časopisu. Používanie novinových zásielok povolené RPPBA Pošta 12, dňa 23. 9. 1993, č. 102/03. • **Indexové číslo** 49215. ISSN 13 35-41 40 (tlačené vydanie), ISSN 2729-7586 (online, pdf verzia). • **Obálka:** (foto: R. Baranovič) • Názory a postoje vyjadrené v uverejnených textoch nie sú stanoviskom redakcie. Redakcia si vyhradzuje právo redakčne upravovať a krátiť objednané i neobjednané rukopisy. Texty akceptujeme len v elektronickej podobe. • Vyhľadávať v dátach uverejnených v tomto čísle môžete na adrese www.siac.sk

ŠKO Žilina

Večer s Carrerasom

Meno španielskeho dirigenta v programe koncertu **ŠKO Žilina 31. 3.** signalizovalo, že zrejme nepôjde o čistú náhodu. **David Giménez Carreras**, vo svojom odbore všeobecne etablovaný, no u nás prakticky neznámy, je blízkym príbuzným chýrneho tenoristu. V zozname jeho účinkovaní aj ocenení figurujú prestížne koncertné sály aj operné domy. To, že patrí do klanu žiľivo dotovaného hudobnou múzou, stihol Carreras presvedčiť aj vo svojom žilinskom debute. Sympatický dirigent si na svoju prezentáciu zvolil výstižný program. Najskôr sa uviedol s Rossiniho predhrou k *Talianke v Alžíri*, uplatniac črty svojho južanského temperamentu, aj príklon k markantným kantilénovým reliéfom. Eleganciou a distingvovaným

naturálnej živelnosti s priam slovansky artikulovanou „oblou“ poetikou. Zvláštna to črta, ktorá robí jeho stvárňovanie skladieb tejto proveniencie mimoriadne osobitným. Obhadením bol tiež stimulujúci a kompetentný vklad dirigenta. Ako už pri tradične koncipovaných dramaturgických modeloch býva zvykom, najviac priestoru na autentickú prezentáciu dostáva dirigent v druhej polovici programu. Tu sme sa v Carrerasovej produkcii potešili *Symfónii č. 4 B dur op. 60* od L. van Beethovena. Samozrejme, dirigent dopovedal a rozvinul všetko, čo naznačil na ploche predchádzajúcich skladieb. Jeho koncepty sú zmysluplné, podliehajú zreteľnej štruktúrálnej a stavebnej logike. Nad všetkým vládne jeho vysokokultúrované hudobné vedomie, cit pre štýl a nuansy. Carrerasov

v príkladnej súhre so sólistom *Koncertom pre klavír a orchester D dur Hob. XVIII/11* J. Haydna, v ktorom (ako obvyčajne) exceloval klavirista **Ivan Gajan**. To, že tento opus patrí k jeho kmeňovým repertoárovým číslam, by ešte nemuselo znamenať garanciu. V klaviristovom stvárnení sme však počuli znova hviezdnu podobu Haydnovho populárneho diela, s partom, ktorý ctí krásne umenie vrcholového klavírneho umenia.

Druhá časť zreteľne odkazovala na ústrednú tému koncertu a zároveň bola holdom nesmrteľnému géniovi a jeho dielu. Beethovenovo veľkolepé oratórium *Kristus na Olivovej hore op. 85* zaznelo s trojicou sólistov: sopranistkou **Martinou Masarykovou**, tenoristom **Josefom Gráfom**, basistom **Matúšom Trávníčkom** a miešaným chrámovým zborom **Ad una corda** (zbormajster **Marián Šipoš**). Takmer hodinové dielo s bohatou vnútornou dramatickou kresbou a zložitou voľbou faktúr pred-

D. G. Carreras počas svojho žilinského debutu (foto: R. Kučavík)

K. Samuelčík stvárnil sólový part Rodrigovho *Concierto de Aranjuez* (foto: R. Kučavík)

rukopisom prehovorila jeho koncepcia lyricky mysteriózne sfarbeného *Valse triste* Jeana Sibelia. Zvláštny typ interpretačnej symbiózy sme mohli prežiť v nasledujúcej koncertantnej skladbe programu. *Concierto de Aranjuez* pre gitaru a orchester je asi najslávnejšou skladbou Joaquína Rodriga a je aj ozdobou repertoáru nášho výnimočného gitaristu **Karola Samuelčíka**. Opakované študijné pobyty v Španielsku, ale aj koncertné turné v širšom priestore hispánskej kultúry výrazne ovplyvnili jeho interpretačný štýl a estetiku. V ostatných rokoch sa dramaturgicky vyprofiloval a akcentuje práve diela autorov týchto kultúr. Vo výrazovom arzenáli však dôsledne selektuje. Neutieká sa k naratívnej opisnosti ani k „mechanickému“ tlmočeniu efektných, folklórom sytených impulzov, naopak, podriaďuje ich svojmu senzitivnému vkusu, spájajúc tak v zornom poli hudobnej optiky elementy

Beethoven bol príkladný, skvele vystavaný a konzekventne vypracovaný. Vzorka, ktorú zo svojho umenia ponúkol – spoločne s motivovaným orchestrom a výborným sólistom –, bola ukážková, pôsobila priam ako pohladenie. Azda bude ešte príležitosť stretnúť sa s jeho povznášajúcim inteligentným umením...

Veľkonočný koncert

K sláveniu veľkých kresťanských sviatkov v Žiline neodmysliteľne patria tematické koncerty – publikom mimoriadne obľúbené a adekvátne k tomu aj navštievené. Dramaturgiu dvojice Veľkonočných koncertov **7. 4.** a **8. 4.** naplnila nevyčerpatelná a zároveň neopočúvateľná hudba klasicizmu. Pred orchestrom stál a tvoril znova dobre disponovaný **Oliver Dohnányi**. V prvej časti potešil Mozartovu predhrou k opere *Don Giovanni*, no najmä

stavuje pre celý interpretačný aparát veľkú výzvu. Dirigent s orchestrom tvorili vzájomne citlivo komunikujúci komplex; zo sólistickej trojice zažiarila najmä sopranistka, a to nielen prirodzenými vokálnymi danosťami, ale najmä sústredenou precíznou kreáciou partu s delikátnymi vypracovanými detailmi. Chvályhodné sú ambície vokálneho telesa z Pezinka, ktoré vďaka entuziazmu a nasadeniu členov, no najmä zanieteniu zbormajstrov, vrátane aktuálneho, slávi svoje domáce aj zahraničné úspechy už desiatky rokov. Solídny výkon v oratóriu chváli zbor, ktorý si stavia čoraz vyššie nároky a ciele, čo ho evidentne motivuje a prináša preň aj zaslúženú duchovnú odmenu. Dvojica sviatočných koncertov celkom iste poskytla návštevníkom príležitosť na pristavenie sa, zvoľnenie, aj chvíle stíšenej meditácie v krajine (aspoň) vnútorného mieru...

Lýdia DOHNALOVÁ